

світ дитини, тим радикальніші й неочікуваніші творчі перетворення набутих нею знань [3].

Отже, на думку вчених, зовнішні прояви творчого розвитку дітей різноманітні, це: чутливість до проблем, готовність розв'язувати їх самостійно; відкритість до нових ідей, інтерес до невідомого; схильність руйнувати чи змінювати стереотипи, відмовлятися від шаблонів, відходити від зразків; здатність виходити за рамки заданої іншими ситуації; швидкість аналогій, протиставлень, асоціацій; уміння вносити щось нове, видавати оригінальні ідеї, розв'язувати нові завдання, досягати незвичних результатів; висока пізнавальна активність; допитливість; уміння швидко переходити від одного способу розв'язування до іншого.

Література

1. Біла І. М. Психологія дитячої творчості / І. М. Біла. – Київ : Фенікс, 2014. – 200 с.
2. Моляко В.О. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики. – Житомир: Вид-во Рута, 2006. – 320 с.
3. Підкурманна Г.О. Дитяча творчість. Програма та методичні рекомендації з художнього розвитку дітей дошкільного віку / Г.О.Підкурманна . – К., 2001. - 194 с.

УДК 159.964.21:364.652:316.362(043.2)

РУСИН Н.М., САВКО Л.,
Мукачівський державний університет

ПРИЧИНИ СІМЕЙНИХ КОНФЛІКТІВ

У житті людини конфлікт – це ситуація, яка трапляється постійно. Саме виховані культурою зразки поведінки в конфлікті впливають на поведінку в конфліктних ситуаціях, а найбільш звичний досвід, одержуваний в конфліктних ситуаціях, - це страх і напруга, загрози, ворожість, нерозуміння, безнадійні спроби довести свою правоту, образи і т. п. В результаті у людей формується соціальний стереотип: конфлікт – завжди явище негативне, небажане для людини. Конфлікти розглядаються як щось таке, чого по можливості слід уникати. Наш підхід дозволяє сформувати у конфліктуючих сторін уявлення, що конфлікт – це природне явище. Більше того, конфлікт є індикатором наявності проблеми між взаємодіючими сторонами (особистостями, групами і т. п.), яку важливо вирішити.

Це дозволяє з ситуації конфлікту шляхом переговорів сформувати нову конструктивну поведінку в майбутньому, яка зніме викликану конфліктом проблему. Однак існує переконання, що перепорою конструктивній поведінці служить агресивність конфліктантів, що розглядається як риса особистості.

Проблема агресивності – одна з найзначніших проблем сучасної педагогіки.

Головним джерелом живих прикладів агресивної поведінки для більшості дітей є сім'я. Численні дослідження показали, що для сімей, з яких виходять агресивні діти, характерні особливі взаємини між членами сім'ї. Подібні

тенденції педагогами описані як «цикл насильства». Діти схильні відтворювати ті види взаємин, які «практикують» їх батьки по відношенню один до одного. Діти, вибираючи методи з'ясування відносин з братами і сестрами, копіюють тактику вирішення конфліктів у батьків.

Причини сімейних конфліктів зазвичай поділяються на три великі категорії:

1) Конфлікти на ґрунті несправедливого розподілу праці.

Наприклад, один або обоє надмірно зайняті на роботі, і про заняття домашньою роботою не можуть домовитися. Такі конфлікти також можуть бути між братами і сестрами в багатодітній родині.

2) Конфлікти на ґрунті економічних взаємовідносин в сім'ї, тобто співвідношення доходів і можливостей задовольнити необхідні для сім'ї потреби. Зазвичай сімейний дохід обмежений - зарплата подружжя є його головним джерелом. Конфлікти виникають, коли члени сім'ї воліють витратити гроші по-своєму. Наприклад, чоловік хоче купити машину, а дружина - туристичний тур за кордон. Або батьки мають претензії до того, скільки «кишенькових грошей» від них вимагають діти, і як діти ці гроші витрачають. При аналізі цих причин важливо враховувати соціальні фактори мікро- і макросередовища. До факторів мікросередовища слід віднести: погіршення матеріального становища сім'ї; неможливість нормального працевлаштування подружжя або інших членів сім'ї; тривала відсутність житла; відсутність можливості влаштувати дітей у дитячу установу й ін.

Характеризуючи фактори макросередовища, слід підкреслити, що соціально-економічна стабільність в світі, в країні сприяє зниженню рівня внутрісімейної конфліктності.

3) Конфлікти через наявність різних характерів, цінностей і звичок. Наприклад, авторитарне втручання батьків у рішення дітей, різні способи і ставлення до виховання дітей та ін.

Сімейна психотерапія розглядає сім'ю як сукупність індивідуальностей, а сімейні конфлікти – як результат не вирішення особистісних проблем і неадекватною внутрісімейною комунікацією. Загалом, неадекватна внутрішньосімейна комунікація виникає через уникнення контактів, непорозумінь або неправильного підбору слів для вираження своїх думок. А правильний спосіб комунікації характеризується розповіддю іншій стороні про те, що трапилось, розповіддю про власні почуття в даній ситуації і про ставлення до неї.

Сімейні конфлікти вирішуються співпрацею, конкуренцією і униканням. Конкуренція - це коли кожна конфліктуюча сторона прагне вирішувати спільні проблеми тільки своїми способами, що призводить зазвичай до ескалації конфлікту. Якщо конфліктанти намагаються піти з контактів, це, напевно, тимчасово заспокоїть конфлікт, але проблеми не будуть остаточно вирішені. А співпраця є найкращим способом для вирішення сімейних конфліктів і дозволяє

йти на компроміс, поступатися один одному або обговорювати проблеми для пошуку задовільного рішення для всіх.(10)

Однак за концепцією Томаса-Кіллена, основні стратегії людської поведінки в конфліктній ситуації поділяються на 5 видів: уникнення, суперництво, пристосування, компроміс, співробітництво.

Поступка може бути прийнята опонентом як прояв слабкості і привести також до ескалації його тиску і вимог. Компроміс, дійсно, хороший вихід, але він діє тимчасово. Оскільки жодна зі сторін не задовольняє свої інтереси повністю, і основа для сімейного конфлікту зберігається. Успішне співробітництво сприяє поліпшенню відносин і бажанням продовжувати взаємодію в майбутньому.

Сімейні конфлікти проявляються як зіткнення інтересів членів сім'ї в їх спільній життєдіяльності. З одного боку, вони викликають емоційну напруженість в сім'ї, і можуть призводити до «кризи», який в своєму крайньому прояві призводить до розлучення подружжя. З іншого боку, конфлікти висловлюють бажання і наміри членів сім'ї, представляючи себе як частина сімейної комунікації, і сприяють початку впорядкування сімейних взаємин. У врегулюванні сімейних конфліктів важливі і результат рішення, і відносини між членами сім'ї, варто докласти зусилля і витратити час на досягнення співробітництва.

УДК 373.2.016:511-028.31(043.2)

РУСИН Н.М., СІДЛАК Я.,
Мукачівський державний університет

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ЛІЧИЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Численні дослідження педагогів і психологів (А.М.Леушина, Г.С. Костюк, В. В. Данилова та ін.) Показали, що оволодіння дітьми рахунком здійснюється поступово і проходить ряд етапів.

Навчання рахунку починається з практичних дій з множинами, дроблення їх на елементи, порівняння суміжних множин. Рахункова діяльність умовно може бути поділена на окремі етапи, а саме процес рахунку і підсумок, в зв'язку з чим виділяється співвіднесений і підсумковий рахунок. Процесом рахунку, т. п. співвіднесеним рахунком (назвою чисел) діти опановують швидше. Підсумок рахунку засвоюється значно важче.

А. М. Леушина визначила шість етапів розвитку лічильної діяльності у дітей. При цьому перші два етапи є підготовчими. У цей період діти оперують з множинами, не використовуючи чисел. Оцінка кількості здійснюється за допомогою слів «багато», «один», «жодного», «більше - менше - порівну». Ці етапи характеризуються як дочислові.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>